

**PRAVILNIK O DUALNOM
OBRAZOVANJU NA
UNIVERZITETU U SARAJEVU**

Na osnovu člana 61., a u vezi sa članom 90. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22) i člana 147. Statuta Univerziteta u Sarajevu, uz pozitivno mišljenje Odbora za normativna pitanja Univerziteta u Sarajevu, broj: 0105-7263-3/24 od 15. 07. 2024. godine, Senat Univerziteta u Sarajevu na 71. redovnoj sjednici, održanoj 17. 07.2024. godine donosi

PRAVILNIK O DUALNOM OBRAZOVANJU NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

Član 1. (Predmet Pravilnika)

Pravilnikom o dualnom obrazovanju na Univerzitetu u Sarajevu (dalje: Pravilnik) uređuju se ciljevi dualnog obrazovanja, odnosno sadržaj i način izvođenja studijskih programa po dualnom modelu na članicama Univerziteta u Sarajevu (dalje: članica), sadržaj ugovora između članice i poslodavaca, članice i studenta, i poslodavca i studenta, uslovi za mentora kod poslodavca, materijalno osiguranje studenata te druga pitanja od značaja za realizaciju dualnog obrazovanja.

Član 2. (Upotreba rodno osjetljivog jezika)

Riječi muškog ili ženskog roda upotrijebljene u ovom Pravilniku koriste se neutralno i odnose jednako na muški i ženski rod.

Član 3. (Pojmovnik)

Objašnjenje pojmova koji se koriste u Pravilniku:

- a) „dualni studij“ je definiran članovima 3. i 90. „Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, broj: 36/22“ (u daljem tekstu Zakon) i podrazumijeva samostalni studijski program ili jedan od modula unutar drugih studijskih programa.
- b) „dualni model realizacije nastave“ je model realizacije nastave kroz teorijsku nastavu na visokoškolskoj ustanovi i praktičnu obuku radom u poslovnim subjektima u kojem su ishodi učenja i kompetencije utvrđeni studijskim programom.
- c) „poslodavac“ je pravna osoba definirana Zakonom i koja ispunjava uslove utvrđene ovim Pravilnikom.
- d) „Student dualnog studija“ je student koji kroz nastavu na članici i praktičnu obuku radom u poslovnom subjektu stječe, usavršava, odnosno izgrađuje znanja, vještine i kompetencije u skladu sa studijskim programom i standardom kvalifikacije.
- e) „mentor kod poslodavca“ je osoba zaposlena kod poslodavca koja ispunjava uslove propisane ovim Pravilnikom, a koja neposredno osigurava da se za vrijeme trajanja dualnog studija realiziraju sadržaji utvrđeni studijskim programom te je odgovorna da studenti steknu kompetencije i ishode učenja utvrđene studijskim programom.
- f) „plan realizacije dualnog studija“ je sastavni dio studijskog programa i sadrži opis načina izvođenja, aktivnosti, mjesto i dinamiku realizacije dualnog studija.

Član 4. **(Ciljevi dualnog modela obrazovanja)**

Osnovni ciljevi dualnog modela obrazovanja su:

- a) osiguravanje uslova za sticanje, usavršavanje i razvoj kompetencija studenata u skladu sa potrebama tržišta rada;
- b) sposobnost primjene znanja, vještina i personalnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti, na radnom mjestu ili tokom učenja, kao i u privatnom i profesionalnom razvoju;
- c) potenciranje modernog pristupa kvalitetu koji nastaje na "radnom mjestu" u interakciji studenata i akademskog osoblja i predstavlja kapacitet i/ili nivo sposobnosti za održivi, društveno odgovorni progres i napredak visokoškolske ustanove;
- d) osiguravanje uslova za lakše zapošljavanje nakon završetka visokog obrazovanja;
- e) razvijanje poduzetnosti, inovativnosti i kreativnosti svakog pojedinca radi njegovog profesionalnog i karijernog razvoja;
- f) osiguravanje uslova za lični, ekonomski i opći društveni razvoj;
- g) razvijanje svijesti o važnosti saradnje javnih institucija i potreba tržišta rada;
- h) razvijanje sposobnosti samovrednovanja i kritičkog mišljenja.

Član 5. **(Studijski programi po dualnom modelu)**

- (1) Osnova za realizaciju studijskog programa po dualnom modelu obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja je studijski program čiji nastavni plan i program predviđa nastavu na članici Univerziteta i praktičnu obuku radom u poslovnom subjektu.
- (2) Studijski program po dualnom modelu obrazovanja može biti samostalni studijski program ili jedan od modula unutar drugih studijskih programa na prvom, integrisanom i drugom ciklusu studija.
- (3) Usvajanje novog studijskog programa po dualnom modelu obrazovanja, te izmjene i dopune postojećih studijskih programa kao i njihovo prilagođavanje za izvođenje po dualnom modelu provodi u skladu sa važećim aktima Univerziteta.
- (4) Studijski programi po dualnom modelu, osim elemenata nastavnoga plana i programa propisanih Zakonom i općim aktima Univerziteta, dodatno treba da sadrže:
 - a) primjerke osnovnih elemenata ugovorâ o dualnom obrazovanju;
 - b) način provjere stručnih kompetencija mentora kod poslodavca;
 - c) uslovi za upis studenata na studijski program po dualnom modelu;
 - d) uslovi prelaska s drugih studijskih programa na studijski program po dualnom modelu.

Član 6. **(Realizacija studijskog programa po dualnom modelu studija)**

- (1) Nastava koja se izvodi na članici Univerziteta i praktična obuka radom kod poslodavca utvrđuje se u obimu od 15 sedmica po semestru.
- (2) Organizacija nastave po dualnom modelu prilagođava se radnom angažmanu studenata, a u skladu sa utvrđenim fondom sati nastavnog plana i programa.

- (3) Obim sati učenja praktičnom obukom radom treba da bude minimalno 30%, a maksimalno 60% ukupnog fonda sati predviđenog studijskim programom.

Član 7.
(Uslovi koje mora ispunjavati poslodavac)

Uslovi koje poslodavac mora ispuniti u svrhu realizacije učenja praktičnom obukom radom su:

- a) obavljanje djelatnosti koja omogućava realizaciju sadržaja iz studijskog programa;
- b) odgovarajući broj mentora kod poslodavca koji imaju tri godine radnog iskustva u struci;
- c) raspolaganje odgovarajućim prostorom, opremom i sredstvima za rad u skladu sa studijskim programom;
- d) osiguravanje primjene mjera sigurnosti i zaštite na radu i odgovornost za slučaj povrede na radu i profesionalnog oboljenja, te zaštite od diskriminacije i uznemiravanja na radu u skladu sa odgovarajućim propisima;
- e) ovjerenu izjavu da nad poslodavcem nije otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije.

Član 8.
(Upis studenata na studijske programe po dualnom modelu)

- (1) Na studijske programe po dualnom modelu studenti se upisuju na osnovu konkursa koji objavljuje Univerzitet.
- (2) Uslovi za upis studenata na studijske programe po dualnom modelu kao i uslovi prelaska sa drugih studijskih programa na studijski program po dualnom modelu utvrđuju se elaboratom o pokretanju studijskog programa.
- (3) Dodatni uslovi za upis studenata na studijske programe po dualnom modelu obrazovanja utvrđuju se pojedinim studijskim programom.

Član 9.
(Obaveze studenata)

- (1) Student koji studira po dualnom modelu, obavezan je redovno pohađati nastavu u učionici i kod poslodavca u skladu sa planom realizacije dualnog studija, prema rasporedu i u utvrđenim terminima.
- (2) Na studente koji studiraju po dualnom modelu primjenjuju se sve odredbe Statuta i Pravila studiranja kojima su utvrđena prava redovnih studenata.

Član 10.
(Materijalno osiguranje studenata)

Studentu koji obavlja praktičnu obuku radom poslodavac je obavezan osigurati sredstva i opremu za ličnu zaštitu studenta tokom rada.

Član 11.
(Raspoređivanje studenata kod poslodavaca)

- (1) Studijskim programom, odnosno planom realizacije dualnog studija, utvrđuju se uslovi za raspoređivanje studenata kod poslodavaca.
- (2) U slučaju raskida ugovora o realizaciji dualnog modela studija ili ugovora o praktičnoj obuci radom, odnosno nastupanja nepredvidivih okolnosti studentu miruju prava i obaveze do raspoređivanja kod drugog poslodavca upisanog u registar aktera dualnog modela studija.

Član 12.
(Uređenje međusobnih odnosa)

- (1) Međusobni odnosi poslodavca, članice i studenta upisanog na dualni studij uređuju se sljedećim ugovorima:
 - a) Ugovorom o studiranju za dualni studij;
 - b) Ugovorom o realizaciji dualnog modela studija;
 - c) Ugovorom o praktičnoj obuci radom.
- (2) Međusobni odnos članice Univerziteta i studenta koji je upisan na dualni studij uređuju se ugovorom o studiranju za dualni studij.
- (3) Međusobni odnos članice i poslodavca uređuje se ugovorom o realizaciji dualnog modela studija na rok koji ne može biti kraći od broja godina trajanja studijskog programa. Potpisivanjem ugovora poslodavac se upisuje u registar poslodavaca koje vodi nadležno Ministarstvo.
- (4) Međusobni odnos poslodavca i studenta uređuju se ugovorom o praktičnoj obuci radom.

Član 13.
(Sadržaj ugovora o studiranju za dualni studij)

Obavezni elementi ugovora o studiranju za dualni studij su:

- a) ime i prezime i drugi lični podaci studenta;
- b) naziv i sjedište članice Univerziteta;
- c) podaci o studijskom programu dualnog studija;
- d) prava i obaveze studenta;
- e) način nastavka studija u slučaju neizvršavanja obaveza od strane studenta;
- f) obaveze članice Univerziteta u vezi sa realizacijom studijskog programa;
- g) model i način plaćanja školarine/finansiranja studija;
- h) razdoblje trajanja ugovora;
- i) razlozi za prestanak važenja i za raskid ugovora;
- j) način rješavanja eventualnih sporova;
- k) datum i potpisi ugovornih strana.

Član 14.
(Raskid ugovora o studiranju za dualni studij)

Članica Univerziteta može raskinuti ugovor o studiranju za dualni studij u slučaju da student:

- a) izgubi status studenta;

b) ne ispunjava obaveze utvrđene ugovorom o studiranju za dualni studij.

Član 15.

(Sadržaj ugovora o realizaciji dualnog modela studija)

Obavezni elementi ugovora o realizaciji dualnog modela studija su:

- a) naziv, sjedište i jedinstveni identifikacijski broj poslodavca;
- b) naziv i sjedište članice Univerziteta;
- c) podaci o načinima realizacije studijskog programa (naziv, trajanje,...);
- d) model i način finansiranja studija ukoliko poslodavac snosi troškove ukupne ili dijela školarine;
- e) obaveza poslodavca da izvodi praktičnu obuku radom o vlastitom trošku;
- f) obaveze članice Univerziteta u vezi sa realizacijom studijskog programa;
- g) mjesto i vremenski raspored realizacije praktične obuke radom;
- h) broj studenata koje članica Univerziteta može uputiti na praktičnu obuku radom;
- i) razdoblje trajanja ugovora;
- j) zaštita intelektualnog vlasništva;
- k) razlozi za prestanak važenja i za raskid ugovora;
- l) način rješavanja eventualnih sporova;
- m) datum i potpisi ugovornih strana.

Član 16.

(Raskid ugovora o realizaciji dualnog modela studija od poslodavca)

Poslodavac može raskinuti ugovor o realizaciji dualnog modela studija u slučaju ako:

- a) članica Univerziteta ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom modelu studija;
- b) nastupe nepredviđene tehnološke, ekonomske ili organizacijske promjene kod poslodavca koje sprječavaju, otežavaju ili bitno mijenjaju obavljanje djelatnosti.

Član 17.

(Raskid ugovora o realizaciji dualnog modela studija od strane članice)

Članica Univerziteta može raskinuti ugovor o realizaciji dualnog modela studija sa poslodavcem, u slučaju ako:

- a) poslodavac ne ispunjava obaveze predviđene ugovorom o dualnom modelu studija;
- b) poslodavac izvrši povredu prava studenata propisanih zakonima i Statutom i potpisanim ugovorom.

Član 18.

(Postupanje u slučaju raskida ugovora)

Ako je ugovor o realizaciji dualnog modela studija raskinut primjenjuje se član 11. ovog Pravilnika.

Član 19.
(Sadržaj ugovora o praktičnoj obuci radom)

Obavezni elementi ugovora o praktičnoj obuci radom su:

- a) naziv, sjedište i identifikacijski broj poslodavca;
- b) ime i prezime i drugi lični podaci studenta;
- c) podaci o članici Univerziteta;
- d) naziv studijskog programa;
- e) obaveza poslodavca da organizuje i realizuje praktičnu obuku radom u skladu sa studijskim programom;
- f) mjesto i raspored realizacije praktične obuke radom;
- g) podaci o mentoru/mentorima i stručnim kompetencijama mentora;
- h) obaveza studenta da redovno obavlja zadatke kod poslodavca te mogući procenat izostanaka koji neće uticati na izvršenje obaveza;
- i) materijalno osiguranje studenata;
- j) obaveza studenta u vezi sa učenjem, sigurnošću i zaštitom zdravlja tokom praktične obuke radom kod poslodavca;
- k) mogućnosti isplate naknade za rad;
- l) model i način plaćanja školarine od strane poslodavca i povrata sredstava u slučaju raskida ugovora;
- m) zaštita intelektualnog vlasništva;
- n) čuvanje poslovne tajne poslodavca;
- o) razdoblje trajanja ugovora;
- p) razlozi za prestanak važenja i raskid ugovora;
- q) način rješavanja eventualnih sporova;
- r) datum i potpis ugovornih strana.

Član 20.
(Raskid ugovora o ugovorom o praktičnoj obuci radom od poslodavca)

Poslodavac raskida ugovor o praktičnoj obuci radom u slučaju da student:

- a) izgubi status studenta;
- b) ne ispunjava obaveze utvrđene ugovorom o praktičnoj obuci radom.

Član 21.
(Raskid ugovora o praktičnoj obuci radom od strane studenta)

Student može raskinuti ugovor o praktičnoj obuci radom ako:

- a) izgubi status studenta;
- b) poslodavac ne ispunjava obaveze iz ugovora o studiranju po modelu dualnog studija, te drugih prava utvrđenih zakonima, Statutom i potpisanim Ugovorom.

Član 22.
(Mentor)

Mentor kod poslodavca mora posjedovati sljedeće kompetencije za realizaciju učenja kroz rad:

- a) najmanje 3 godine prakse;

- b) stručne kompetencije iz područja studija;
- c) dodatne kompetencije utvrđene pojedinačnim studijskim programom.

Član 23.
(Ocjenjivanje studenata i završni rad)

- (1) Ocjenjivanje studenata po dualnom modelu utvrđen je Zakonom, univerzitetskim propisima, te nastavnim planom i programom svakog studijskog programa dualnog modela studija.
- (2) Sadržaj i način izrade završnog ispita, odnosno završnog rada, utvrđen je Zakonom, univerzitetskim propisima i nastavnim planom i programom svakog studijskog programa dualnog modela studija.

Član 24.
(Registar ugovora po dualnom modelu studija)

- (1) Po potpisivanju ugovora o dualnom modelu studija članica je obavezna dostaviti dva primjerka ugovora Univerzitetu.
- (2) U skladu sa Zakonom Univerzitet u Sarajevu dostavlja jedan primjerak ugovora nadležnom Ministarstvu za Registar ugovora o dualnom modelu studija.

Član 25.
(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja.
- (2) Izmjene i dopune Pravilnika vrše se po istoj proceduri koja važi i za njegovo donošenje.
- (3) Članice Univerziteta dužne su izvršiti usklađivanje važećih studijskih programa po dualnom modelu obrazovanja sa ovim Pravilnikom u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Broj:01-13-27-1/24

Sarajevo, 17.07.2024.godine